

Η σχέση πνευματικού με τον εξομολογούμενο (πρωτοπρεσβύτερος Ευστράτιος Καρατσούλης)

/ Πεκπουσία

Το μυστήριο της Μετανοίας και την άφεση των αμαρτιών, την οποία είχε ο Χριστός, την μεταβίβασε στους Αποστόλους στην πρώτη εμφάνισή Του μετά την ανάστασή [53]. Η αγιογραφική κατοχύρωση του μυστηρίου της εξομολόγησεως βρίσκεται στην επιστολή του απόστολου Ιακώβου, ο οποίος τοποθετεί το μυστήριο σε μία εκκλησιολογική βάση [54]. Η Εκκλησία δια των Αποστόλων έλαβε από τον Χριστό την εξουσία της άφεσης των αμαρτιών, ύστερα ο επίσκοπος και στη συνέχεια οι πρεσβύτεροι [55].

Ο ιερέας, το πρόσωπο του πνευματικού πατέρα, είναι το όργανο μέσω του οποίου τελείται το μυστήριο της εξομολόγησης, της άφεσης των αμαρτιών παίζοντας σημαντικό ρόλο στην θεραπεία του ανθρώπου. Ο ιερέας είναι ο μάρτυρας και παρουσιάζει στον Θεό όσα λέει ο εξομολογούμενος. Είναι ο κλητήρας του Θεού, ο οποίος εισάγει τον πιστό στην Βασιλεία του Θεού [56]. Είναι ο συνεργός του Θεού, ο οποίος βοηθά στην θέωση των ανθρώπων [57]. Είναι ο πνευματικός πατέρας αυτός, ο οποίος κατά χάρη γεννά πνευματικά τους πιστούς οι οποίοι προσέρχονται στο μυστήριο της εξομολόγησης [58]. Η παρουσία του ιερέα στο μυστήριο

καταδεικνύει την παρουσία του Θεού και της φιλανθρωπίας Του σε αυτό και την βεβαιότητα της άφεσης των αμαρτιών του εξομολογούμενου. Είναι ένα βασικό πρόσωπο στον διάλογο του μυστηρίου της εξομολόγησης, στον διάλογο του ανθρώπου με τον Θεό, στην συγχώρηση και την επιστροφή του ανθρώπου στην κοινωνία με τον Θεό και την Εκκλησία [59].

Η τιμή και η δωρεά του Θεού προς τον άνθρωπο είναι ανυπολόγιστη, διότι την δυνατότητα της επιτέλεσης της εξομολόγησης την έδωσε στον άνθρωπο και όχι σε κάποιο άλλο από τα δημιουργήματά του [60]. Έτσι η εξομολόγηση γίνεται από ομοιοπαθή άνθρωπο, ο οποίος γνωρίζει τις δυσκολίες του πνευματικού αγώνα, γνωρίζει τον πόνο της αμαρτίας και είναι πιο εύκολο να κατανοήσει τον συνάνθρωπο και να τον οδηγήσει στην Βασιλεία του Θεού [61].

Η ευθύνη του πνευματικού πατέρα είναι τεράστια διότι το έργο της πνευματικής πατρότητας είναι τέχνη τεχνών και επιστήμη επιστημών [62]. Η ευθύνη του πνευματικού είναι ενώπιον του Θεού όχι μόνο για τον εαυτό του αλλά και για τα πνευματικά του τέκνα. Διότι το έργο του είναι να οδηγήσει τον πεπλανημένο άνθρωπο, τον πληγωμένο από την αμαρτία, τον πνευματικά ασθενή στην σωτηρία και την θεραπεία από την πνευματική ασθένεια [63].

Η αγάπη είναι ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα του πνευματικού πατέρα και προς τον

Θεό αλλά και προς τους ανθρώπους και ειδικότερα στα πνευματικά του τέκνα [64]. Διότι πατέρας δίχως αγάπη είναι ένας σκληρός και απάνθρωπος πατριός. Η αγάπη του πνευματικού πατέρα έχει την ομοιότητα με την αγάπη του Χριστού προς τους ανθρώπους. Η αγάπη έχει καθαρά σωτηριολογικό περιεχόμενο, διότι είναι αδύνατο κανείς να σωθεί εάν δεν αγαπήσει τον συνάνθρωπο μαζί με τον Θεό. Έτσι και ο πνευματικός πρέπει να σέβεται και να αγαπά τους ανθρώπους, οι οποίοι έρχονται να τον συμβουλευτούν.

Ένα είδος αγάπης είναι και η επιθυμία να κάνει τα προβλήματα των πνευματικών του τέκνων δικά του, νιώθοντας συμπάθεια και κατανόηση για αυτά που τους απασχολούν. Είναι πολύ χαρακτηριστικό αυτό που ανέφερε ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης για την θέση και στάση του πνευματικού. Τόση πρέπει να είναι η αγάπη του πνευματικού, ο οποίος πρέπει να έχει τα εξής τέσσερα χαρακτηριστικά : πλάτος, μήκος, ύψος και βάθος. Πλάτος πρέπει να έχει για να δέχεται όλους τους ανθρώπους χωρίς διακρίσεις. Μήκος πρέπει να έχει για να ακούει ακούραστα τους ανθρώπους που τον επισκέπτονται. Ύψος για να μπορεί να υψώνει στους ουρανούς τους ανθρώπους και βάθος για να μπορεί να συναισθάνεται τον πόνο και την θλίψη των αμαρτωλών, αλλά και να ταπεινώνεται μαζί τους, χωρίς να αισθάνεται καμία ντροπή γι αυτό [65]. Με την αγάπη μπορεί ο άνθρωπος ο οποίος αντιμετωπίζει ένα πρόβλημα, ένα πάθος ή μία αμαρτία να το αλλάξει και να το διορθώσει. Ο άγιος Πορφύριος ο Κausοκαλυβίτης έλεγε ότι για να θεραπευθεί κάποιος από ένα πάθος θα πρέπει ο πνευματικός του να ρίχνει ακτίνες αγάπης και ευσπλαχνίας [66].

Η προσευχή του πνευματικού πατέρα για τα πνευματικά του παιδιά είναι ένα ακόμη χαρακτηριστικό, το οποίο υποδηλώνει την αγαπητική και θυσιαστική διάθεση του.

Η μέριμνα και το ενδιαφέρον του πνευματικού δεν τελειώνει μετά την απομάκρυνση του πιστού από την εξομολόγηση, αλλά συνεχίζεται αργότερα με την προσευχή. Η συνεχής μεσιτεία του ιερέα για την πνευματική πρόοδο των παιδιών του, για την απελευθέρωσή τους από τα πάθη, για την επίσκεψη της χάρης του Θεού σε αυτά, την ανταπόκριση στην πρόνοια και το θέλημα του Θεού για τον καθένα και για την απόκτηση της Βασιλείας αποδεικνύουν την ανυπόκριτη αγάπη και το ανιδιοτελές του ενδιαφέρον [67]. Ιδίως στις δοκιμασίες, οι οποίες προκαλούν πόνο στον άνθρωπο, ο πνευματικός χρειάζεται μαζί με τα λόγια και τις συμβουλές να προσεύχεται ένθερμα και δυνατά προς τον Θεό, όχι πάντοτε για την αποφυγή των θλίψεων και των δύσκολων αυτών καταστάσεων αλλά την ακολούθηση του θελήματος του Θεού, το οποίο είναι πάντοτε Αγαθό για το καλό του ανθρώπου [68].

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

53. «καθώς απέσταλκέ με ο πατήρ, καγώ πέμπω υμάς. και τούτο ειπών ενεφύσησε και λέγει αυτοίς· Λάβετε Πνεύμα άγιον· αν τινων αφήτε τας αμαρτίας, αφήνεται αυτοίς, αν τινων κρατήτε, κεκράτηνται» Ιω. 20, 21-23.
54. «εξομολογείσθε αλλήλοις τα παραπτώματα» Ιακ. 5, 16.
55. «Προ δε τούτων αρχιερείς μόνοι του δεσμεύν και λύειν την εξουσίαν κατά διαδοχήν ως εκ ταών θείων αποστόλων ελάμβανον, του χρόνου δε προιόντος και των αρχιερέων αχρειουμένων εις ιερείς βίον έχοντας άμωμον και χάριτος θείας ηξιωμένους η φρικτή εγχείρησις αυτη προέβηκεν...» Συμεών Ν. Θεολόγος, Επιστολή Α΄ περί εξομολογήσεως 11, σ. 432. Στο <http://www.paterikiorthodoxia.com/> 2012/05/478. html. (ανάκτηση 3-1-2016).
56. Κάλλιστος Ware, *Η εντός ημών Βασιλεία* 4 (Ακρίτας : Αθήνα, 2006) σ. 90.
57. Ιεροθέος Βλάχος, *Ορθόδοξη Ψυχοθεραπεία* 5 (Λιβαδειά : Ιερά Μονή Γενεθλίου Θεοτόκου, 1995) σ. 42.
58. Ιερομόναχος Γρηγόριος, *Το μυστήριο της Μετανοίας* (Ιερών Κουτλουμουσιανόν Κελλίον Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος : Άγιον Όρος, 1999) σ. 100.
59. Μιχαήλ Καρδαμάκης, *Ορθόδοξη πνευματικότητα* (Ακρίτας : Αθήνα, 1980) σ. 208.
60. «Οι γαρ την γην οικούντες, και εν ταύτη ποιούμενοι την διατριβήν, τα

εν ουρανοίς διοικεῖν ἐπετράπησαν, καὶ ἐξουσίαν ἔλαβον ἣν οὔτε ἀγγέλοις οὔτε ἀρχαγγέλοις ἔδωκεν ὁ Θεός. Οὐ γὰρ πρὸς ἐκείνους εἴρηται· ὅσα ἀν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἀν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ.» Ἰωάννης Χρυσόστομος, Περὶ Ἱερωσύνης Γ΄, 5, PG. 48, 643.

61. «ἀλλὰ ἄνθρωπον ἀμαρτωλὸν καὶ ὁμοιωθῆ σου, ἵνα διὰ τῆς παρούσης ταύτης αἰσχύνης, τῆς μελλούσης καὶ αἰωνίου λυτρωθῇ.» Ἰωάννης Νηστευτής, Λόγος πρὸς τὸν μέλλοντα εξαγορεύσαι, PG. 88, 1921 B.

62. Νεῖλος Ἀσκητής, Λόγος ἀσκητικός, Φιλοκαλία Α΄, σ. 204.

63. «Τὸ πεπλανημένον ἐπίστρεφε, τὸ συντετριμμένον ἐπίδησον, τὸ νοσοῦν ἰάσαι» Μ. Βασίλειος, Εἰς τὸ πρόσεχε σεαυτῷ, PG. 31, 205.

64. «Ποιμένα ἀληθινὸν ἀποδείξει ἀγάπη· δι’ ἀγάπην γὰρ ὁ Ποιμὴν ἐσταύρωται» Ἰωάννης Σιναΐτης, Εἰς τὸν ποιμένα, PG 88, 1177B.

65. Νικοδήμος Ἀγιορείτης, Εὐομολογητάριον, σ. 110.

66. Πορφύριος Καυσοκαλυβίτης, Βίος καὶ Λόγοι, (Χανιά : Ι.Μ. Χρυσοπηγῆς, 2003) σ. 387

67. «Εἶναι καλὸ νὰ ὠφελοῦμε με λόγια ὅσους ρωτοῦν, καλῦτερο ὅμως εἶναι νὰ τοὺς βοηθοῦμε με τὴν προσευχὴ καὶ τὴν ἀρετὴ. Γιατί ἐκεῖνος ποὺ προσφέρει τὸν εαυτὸ τοῦ στὸν Θεό, βοηθᾷ με αὐτές καὶ τὸν εαυτὸ τοῦ καὶ τὸν πλησίον» Μάρκος Ἀσκητής, Περὶ τῶν οἰομένων ἐξ ἔργων δικαιούσθαι, Φιλοκαλία Α΄, σ. 116.

68. Σωφρόνιος Σαχαρώφ, Ἀγώνας θεογνωσίας, (Ἑσσεξ Ἀγγλίας : Ι.Μ.Τιμίου Προδρόμου, 2004) σ. 56.